

Historical publications of the Institut d'Estudis Catalans during 2024

Publicacions de temàtica històrica editades durant l'any 2024 per l'Institut d'Estudis Catalans

Published by the History-Archaeology Section and its Affiliated Societies

Publicats per la Secció Històrico-Arqueològica i les seves societats filials

Books Llibres

ABELLÓ I GÜELL, Teresa. *Insurreccionalisme, romanticisme i bakuninisme: la memòria de Garibaldi entre els primers nuclis internacionalistes catalans. Reflexions al voltant del llibre Garibaldi. Historia liberal del segle XIX / Discurs de recepció de Teresa Abelló Güell com a membre numerària de la Secció Històrico-Arqueològica, llegit el dia 7 de novembre de 2024*. Institut d'Estudis Catalans. Secció Històrico-Arqueològica, Barcelona 2024. – 18 p.

Alexandre de Riquer i el Modernisme / Edició a cura d'Eliseu Trenc. Institut d'Estudis Catalans. Secció Històrico-Arqueològica, Barcelona 2024. – 170 p. : il.
I. TRENC I BALLESTER, Eliseu «Pròleg»; II. PINYOL I TORRENTS, Ramon «Verdaguer en l'entorn familiar d'Alexandre de Riquer»; III. JOVÉ, Xavier «Apelles Mestres i Alexandre de Riquer. Amistat i cooperació»; IV. GRAELLS, Joan «La Segarra, font d'inspiració d'Alexandre de Riquer»; V. QUINEY, Aitor «Alexandre de Riquer i la *Revista Ibérica de Exlibris*, 1900-1907»; VI. QUÍLEZ CORELLA, Francesc «Alexandre de Riquer i l'art publicitari»; VII. FONDEVILA, Mariàngels «Alexandre de Riquer, decorador i moblista»; VIII. FONTBONA, Francesc «Alexandre Riquer, crític d'art»; IX. BRU TURULL, Ricard «Alexandre de Riquer: una aproximació al japonisme en temps del Modernisme»; X. VÉLEZ, Pilar «Alexandre de Riquer i les arts del llibre»; XI. CASACUBERTA I ROCAROLS, Margarida «Alexandre de Riquer i el triomf (efímer) de l'art per l'art»; XII. PLANELLAS SAUMELL, Maria «“Quan dorms sota el fullatge”. La poesia amorosa d'Alexandre de Riquer»; XIII. «Il·lustracions»

Ars subtilior: Estudis d'art medieval en homenatge a la professora Francesca Español / Joan Valero, Marta Crispí (ed.). Institut d'Estudis Catalans. Amics de l'Art Romànic, Barcelona 2024. – 387 p. : il.
I. CRISPÍ I CANTON, Marta ; VALERO I MOLINA, Joan «Nota dels editors»; II. «Curriculum vitae de la

professora Francesca Español»; III. «Publicacions de la professora Francesca Español»; IV. MARTÍNEZ DE AGUIRRE, Javier «La catedral románica de Jaca: el debate sobre el proyecto y el proceso constructivo»; V. PACE, Valentino «Invenzione e bellezza dei codici siciliani della Biblioteca Nazionale di Madrid provenienti da Messina»; VI. GRAUPERA I GRAUPERA, Joaquim «Nota sobre un conjunt de capitells estandarditzats tardoromànics (segle XIII) com a prefiguració de les finestres coronelles gòtiques de Girona»; VII. BOTO VARELA, Gerardo «Mudaments del panteó episcopal de la Catedral de Girona. Marcs espacials i culturals per a instal·lar un relat històric»; VIII. CRIADO MAINAR, Jesús «Artistas mudéjares y clientes cristianos: una colaboración necesaria en el Aragón bajomedieval. El caso del convento de Santo Domingo de Zaragoza»; IX. FERNÁNDEZ-LADREDA AGUADÉ, Clara «Guillermo Inglés, arquitecto y escultor de la primera mitad del siglo XIV. Una vida itinerante: Inglaterra, Ruan, Burdeos, Pamplona, Huesca»; X. ESCANDELL I PROUST, Isabel «*Ab sanyals rayals e de Muncada*. Els segells de la reina Elisenda de Montcada»; XI. FITÉ I LLEVOT, Francesc «Noves dades documentals de la Seu Vella (Lleida)»; XII. VALERO I MOLINA, Joan «Bartomeu Rovira, un mestre sorgit del taller de l'escultor Jaume Cascalls»; XIII. VALERO I MOLINA, Joan «Bartomeu Rovira, un mestre sorgit del taller de l'escultor Jaume Cascalls»; XIV. SUREDA I JUBANY, Marc «El braç reliquiari de Sant Daniel de Girona i la promoció del seu culte al segle XIV»; XV. HERRÁEZ ORTEGA, María Victoria «El legado suntuario de los arzobispos toledanos a la catedral primada. Funcionalidad versus autorreferencia en la orfebrería episcopal de los últimos siglos medievales»; XVI. HUGUET TERMES, Teresa «*Fem festa de la creu*: una breu aproximació a les pràctiques relatives a la disciplina corporal en contextos processionals a la Corona d'Aragó (1350-1550)»; XVII. CORTÉS BURÓN, Albert «Bartomeu Sallent: funcionari reial, almoner liberal, mecenes pinenc»; XVIII. CRISPÍ I CANTON, Marta «Devoció privada de la Barcelona baixmedieval: la capella, l'escriptori i els objectes

devocionaris de la casa de Joan Llull († 1388/1389) al cap de la plaça del Born»; XIX. SERRA DESFILIS, Amadeo «Juegos de espejos en un escenario ambulante: la entrada real en la corona de Aragón y el triunfo napolitano de Alfonso V el Magnánimo»; XX. VELASCO GONZÁLEZ, Alberto «Novetats sobre el retaule de Santa Anna, la Magdalena i Sant Bartomeu procedent de Sant Martí de Pertegàs, una obra de Jaume Huguet promoguda per Francesc Joan de Santa Coloma (1465)»; XXI. MATEOS RUSILLO, Santos M. «Gil Morlanes «el viejo» era Gil Morlán. Una propuesta basada en documentos autógrafos»; XXII. SÁNCHEZ SAULEDA, Sebastià «De Sitges als Estats Units: un viatge sense tornada dels teixits pertanyents a la col·lecció Deering»; XXIII. KRÖSEN, Justin E. A. «Una col·lecció global. El arte medieval en el Museo Universitario de Bergen y sus conexiones marítimas»; XXIV. BARRAL I ALTET, Xavier «La contribució de Georges Gaillard a l'estudi de l'arquitectura de Sant Miquel de Cuixà i la teoria del mossarabisme (1933-1935)»

BACARDÍ I TOMÀS, Montserrat. *Moments estel·lars de la traducció catalana del segle xx / Discurs de recepció de Montserrat Bacardí i Tomàs com a membre numerària de la Secció Històrico-Arqueològica, llegit el dia 10 d'octubre de 2024*. Institut d'Estudis Catalans. Secció Històrico-Arqueològica, Barcelona 2024. – 33 p.

BELENGUER I CEBRIÀ, Ernest. *Memòries d'un historiador dels Països Catalans*. Institut d'Estudis Catalans. Secció Històrico-Arqueològica; Barcelona 2024. – 96 p.

Confluències entre la història i la literatura / Edició a cura de Francesc Foguet i Maria Llobart Huesca. Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana de Llengua i Literatura, Barcelona 2024. – 167 p. : il.

I. FOGUET I BOREU, Francesc ; LLOMBART I HUESCA, Maria «Presentació»; II. GABRIEL I SIRVENT, Pere «Literatura, política i història: unes confluències (indestriables?) al llarg del segle XIX»; III. SUNYER I MOLNÉ, Magí «Literatura i passat: la història en la literatura catalana romàntica i modernista»; IV. BERJOAN, Nicolas «Una il·lusió literària? Els erudits nord-catalans, el retrocés lingüístic i la literatura al segle XIX»; V. CASACUBERTA I ROCAROLS, Margarida «Tres apunts sobre la novel·la històrica del segle XX: visions i revisions del Vuit-cents»; VI. DASCA, Maria «Novel·la i història en la Transició i la democràcia (1979-1999)»; VII. CAMPS I ARBÓS, Josep «Usos i abusos de la història en la novel·la catalana del segle XXI»; VIII. LLOMBART I HUESCA, Maria ; ICETA LLORENS, Núria ; PUJOL, Clàudia ; PUJOL I CASADEMONT, Enric ; ROCA I COSTA, Maria Carme «Taula rodona»

D'art i d'argent : Montblanc als segles del gòtic / Francesca Español, Joan Valero (ed.). Institut d'Estudis Catalans. Amics de l'Art Romànic, Barcelona 2024. – 172 p. : il.

I. ESPAÑOL I BERTRAN, Francesca ; VALERO I MOLINA, Joan «Prefaci»; II. MENCHON I BES, Joan Josep «De Vilasalva a Montblanc. La formació d'una vila medieval a la Catalunya Nova»; III. SANS I TRAVÉ, Josep Maria «Jaume Conesa: un montblanquí a la cort de Pere el Cerimoniós i forjador de la llengua catalana (1314-1375)»; IV. FELIP I SÁNCHEZ, Jaume «Els *magistri operis ecclesie* constructors de l'església de Santa Maria, la Major, de Montblanc (Conca de Barberà) (s. XIV-XVI)»; V. ESPAÑOL I BERTRAN, Francesca «El Montblanc Baixmedieval i els seus artistes»; VI. VALERO I MOLINA, Joan «La presència d'artífexs allòctons a la Conca de Barberà en època gòtica»; VII. «Bibliografia»

Diccionari d'artistes catalans, valencians i balears [Recurs electrònic] / Francesc Fontbona, Eduard Vallès i Bonaventura Bassegoda (directors). Institut d'Estudis Catalans. Secció Històrico-Arqueològica. Museu Nacional d'Art de Catalunya, Barcelona 2024. – <<https://artistes.iec.cat>>

Simposi sobre l'Ensenyament de la Llengua i la Literatura Catalanes a la Secundària i a la Universitat (4t : 2022 : Barcelona, Catalunya). Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana de Llengua i Literatura. Universitat Autònoma de Barcelona, Barcelona 2024. – 263 p.

I. CASALS I MARTORELL, Daniel ; FOGUET I BOREU, Francesc, ed. ; MASSANELL I MESSALLES, Mar, ed. «Pòrtic»; II. CABRÉ I CASTELLVÍ, Teresa «Llegir, escriure i parlar a l'aula en una societat complexa»; III. LAFUENTE SANCHO, Francisco Javier «[Llegir, escriure i parlar a l'aula en una societat complexa]»; IV. DOLS I SALAS, Nicolau «[Llegir, escriure i parlar a l'aula en una societat complexa]»; V. CASALS I MARTORELL, Daniel «[Llegir, escriure i parlar a l'aula en una societat complexa]»; V. MARTÍ SOLÀ, M. Dolors «[Llegir, escriure i parlar a l'aula en una societat complexa]»; VII. SALORD I RIPOLL, Maite «(Re)trobar-nos en els llibres»; VIII. CUENCA ORDINYANA, Maria Josep «Eines normatives per a l'ensenyament de la gramàtica»; IX. PORTELL RIFA, Joan «Canvi de rumb! O el biaix del supervivent»; X. BAENA, Júlia «La promoció de la lectura a la Biblioteca Escolar de l'Institut Menéndez y Pelayo»; XI. GRIFOLL RIUS, Marina ; POL ASMARATS, Cristina ; URBANEJA MANERO, Elena «Com sortir de la zona de confort i endinsar-se en nous camins innovadors per a l'aprenentatge de la llengua i la literatura»; XII. CUCURULL I CANYELLES, Maria ; PUJOL REYNARES, Berta «Escola andorrana de batxillerat: parlar C1, llegir C2, escriure C3»; XIII. ARMENGOL

GIMENO, Elisabet «Textos literaris per treballar a l'aula»; XIV. GRANELL ROSICH, Alba «Llegir en català amb alumnes castellanoparlants»; XV. FARRÉ OLIVÉ, Montserrat «Les adaptacions dels clàssics a l'aula»; XVI. GUEVARA CLARAMUNT, Marc «Els creadors de continguts a les xarxes socials com a models a seguir per al coneixement i l'ús de la llengua»; XVII. BILBAO ROIG, Olatz de ; GENESCÀ FERRER, Llorenç «La llengua, eix vertebrador del projecte de La Bressola»; XVIII. «Curriculum dels autors i dels editors»

Journals Revistes

Acta Numismàtica. Volum: 54. Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, Barcelona 2024. - 274 p. : il.

I. BOADA SALOM, Jaume ; BERDÚN COLOM, Montserrat «Un canvi d'etapa per a continuar amb l'excel·lència»; II. VILÀ I CASOL, Albert «Presència de la SCEN a Internet»; III. PERETÓ, Òscar «Una mirada romàntica a Numiscat»; IV. VILÀ I CASOL, Albert «Memòria de les activitats de la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics durant l'any 2023»; V. GARCÍA GARRIDO, Manuel «Emisiones de Belse»; VI. BERDÚN COLOM, Montserrat «Tipus inèdit d'una dracma ibèrica d'imitació emporitana amb llegenda *iltirtar*»; VII. ONETTI, Alfons «Una variant desconeguda de la seca d'Ilduro»; VIII. AMELA VALVERDE, Luis «La sèrie RRC 457 d'A. ALLIENVS PRO. COS»; IX. FRANCÉS VAÑÓ, David «El dirham handusí»; X. VALL-LLOSERÀ I TARRÉS, Jordi «Noves aportacions sobre els mancusos dels comtats catalans. El tresor de Nis, camí de Terra Santa durant la Primera Croada»; XI. CRUSAFONT I SABATER, Miquel de «Òbol d'Urgell (s. XI), diner de Grècia (s. XV) i florí de Tarragona (s. XV), tres novetats catalanes importants»; XII. VILÀ I CASOL, Albert «Els pirrals de Frederic IV de Sicília amb marques M-M i marques secretes: nova proposta de catalogació i un exemplar inèdit»; XIII. AGUILÓ, Bernat «Assaig de distinció de les marques dels mestres de la seca de Mallorca Gregori i Francesc Burgues, anteriors a la reforma de 1507/8»; XIV. LLOBET I PORTILLA, Josep M. «Una nova aportació sobre l'expedient de l'autorització d'encunyació de moneda a Cervera durant la Guerra dels Segadors (1641)»; XV. PLANTALECH I COLOMER, Salvador «El «Burro de Beget», un bitllet icònic»; XVI. FORTEA I MARZÀ, Vicent Josep «Caracterització de la primera medalla de la Corona. Alfons el Magnànim i Pisanello»; XVII. CRUSAFONT I SABATER, Miquel de «Nova esportella de Montserrat»; XVIII. BOADA SALOM, Jaume «Una medalla de la Société Astronomique de France dedicada a un mallorquí il·lustre»; XIX. CASANOVA, Rossend «Una medalla inèdita

d'Eusebi Arnau relativa a sant Expedit»; XX. BALAGUER, Anna M. «Sant Josep Oriol, un miracle numismàtic... i un rave!»; XXI. CERDA INSA, Pablo «La medalla del centenari de la fundació del Laboratori d'Arqueologia de la Universitat de València»; XXII. CASANOVA I MANDRI, Rossend «Una nova medalla dedicada a Miquel de Crusafont»; XXIII. LÓPEZ VILAR, Jordi ; BOADA SALOM, Jaume ; CRUSAFONT I SABATER, Miquel de ; PONT, Joaquim ; VILÀ I CASOL, Albert «Tresors i troballes monetàries XXXVII»; XXIV. CRUSAFONT I SABATER, Miquel de ; BALAGUER, Anna M. ; ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA ; BOADA SALOM, Jaume ; VILÀ I CASOL, Albert ; AGUILÓ, Bernat ; CASANOVA, Rossend «Recensions bibliogràfiques»; XXV. «Publicacions de la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics (pròpies o editades en conveni amb altres entitats)»; XXVI. «Indicacions per als autors»

Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics. Volum 35. Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Històrics, Barcelona 2024. - 417 p. : il.

I. ROIG I ROSICH, Josep M. «La Dictadura de Primo de Rivera i la seva incidència a Catalunya»; II. COTARELO GARCÍA, Ramon «En ruta cap a la Transició. L'afebliment del règim de Franco»; III. YSÀS I SOLANES, Pere «La Transició a Catalunya. La recuperació de l'autogovern»; IV. HORN, Guillaume «Maréchalisme et corporatisme dans la colonie française de Barcelone (juin 1940 - novembre 1942)»; V. PORTA, Frederic J. «L'*Intransigent. Périodique nationaliste de joventuts (1918-1922)*, una publicació de transició del separatisme polític»; VI. JURADO RIBA, Víctor J. «La Coronela de Barcelona a la Guerra de Successió: continuïtats seculars, problemàtiques específiques i debat entorn del servei militar dels gremis»; VII. DOMINGO RÚBIAS, Dolors «La influència dels propietaris de terrenys en la configuració de l'Eixample de Barcelona: Santa Madrona (Poble-Sec) i l'avinguda del Paral·lel»; VIII. ARROYO AMORES, Lluís «Relacions entre la Corona d'Aragó i el Magreb al segle XIII. Un estudi polític, militar i econòmic de l'expansió catalana al Magreb en el temps del rei Jaume I (1213-1276)»; IX. ESTÉVEZ, Xosé «Cen anos de Galeuzca: a periferia contra o ermo»; X. FERRÉ I TRILL, Xavier ; FIGUERES ARTIGUES, Josep Maria «Recensions»; XI. NADAL I FARRERAS, Joaquim ; MARCO PALAU, Francesc ; SOLÉ I COT, Sebastià ; PONS ALZINA, Joan «Evocacions»; XII. «Normes per a la presentació d'originals»; XIII. «Memòria d'activitats de la SCEH 2023»

Llengua & Literatura. Revista anual de la Societat Catalana de Llengua i Literatura. Volum 34. Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana de Llengua i Literatura, Barcelona 2024. - 257 p.

I. MARTÍ I MESTRE, Joaquim «Lèxic procedent dels productes i objectes de la botiga de l'apotecari i especier valencià Bernat Planell (1465)»; II. GRZEGA, Joachim «BE i EA - Diverses anàlisis pragmàtiques d'una guia lingüística trilingüe de 1642»; III. FELIU CUBERES, Mercè «El Casal Cultural de Tremp i la divulgació de la llengua catalana (1929-1938)»; IV. SANTANACH I SUÑOL, Joan «“Com sa més bella inspiració un poeta”. Penitència, redempció i poesia en Canigó de Jacint Verdaguer»; V. NICOLAU PERELLÓ, Josep «*Filología de calendario* (1903), d'Antoni M. Peña i Ildefons Rullan: un glossari filològic i etnopoètic sobre el calendari»; VI. PERARNAU VIDAL, DOLORS «“El viatger no sap” i “no li demanis al camí quina ruta”. La poètica de l'errar en la poesia d'Antoni Clapés i Víctor Sunyol»; VII. CASTAÑO I GARCIA, Joan ; RIBUGENT I GUBAU, Glòria ; SAMPER PRUNERA, Emili ; VENTURA PEDROL, Albert ; ISARCH, Antoni ; CIURANS PERALTA, Enric ; CRAS- TES, Fabienne ; MONTERO I AULET, Francesc ; MAS- GRAU JUANOLA, Mariona ; JULIÀ I GARRIGA, Jordi ; GINEBRA I SERRABOU, Jordi ; GUERRA I RIBÓ, Gerard ; ÁLVAREZ URBANEJA, Xènia ; TIMONEDA-FONFRIAS, Marta ; LLORCA I IBI, Francesc Xavier ; LLORET, Albert ; SORIANO ROBLES, Lourdes ; VAL- SALOBRE PALACIOS, Pep ; MAS I VIVES, Joan ; CAMPS I ARBÓS, Josep ; LLANAS I PONT, Manuel ; NICOLAU PERELLÓ, Josep ; AYENSA I PRAT, Eusebi ; TEMPORAL OLEART, Josep ; GELABERT I MIRÓ, M. Magdalena ; VENY MESQUIDA, Joan Ramon ; ENSE- NYAT PUJOL, Gabriel ; CLUSELLAS CODINA, David ; GALLÉN MIRET, Enric ; PERARNAU VIDAL, Dolors ; GINER MONFORT, Jordi ; RIERA, Carles «*Ressenyes i notes crítiques*»; VIII. PESSARRODONA, Marta ; BADIA I PÀMIÉS, Lola ; PÉREZ I PÉREZ, Lidia ; MA- HIQUES I CLIMENT, Joan ; LLANAS I PONT, Manuel ; PIQUER VIDAL, Adolf ; RIERA I FONTS, Carles «*Crò- nica*»; IX. «Sumari = Contents»; X. «Instruccions per als autors»; XI. «Drets d'autor. Protecció de da- des personals»

Miscel·lània Litúrgica Catalana. Volum 32. Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Li- túrgics, Barcelona 2024. – 372 p. : il.

I. «Membres de la Societat Catalana d'Estudis Li- túrgics»; II. ALTURO I PERUCHO, Jesús «*In memori- am*. Mn. Miquel dels Sants Gros i Pujol, membre il- lustre d'una legió d'honor (Vic, 1933-2024)»; III. ASTURIOL I CASTELLÓ, Elisenda ; FERNÁNDEZ I BERMÚDEZ, Isidre «Els retaules de l'altar major de l'església de la Pietat de Vic. Segles XVII-XX»; IV. CAÑELLAS MARTÍNEZ, Sílvia «Els evangelistes en els vitralls medievals catalans»; V. FITÉ I LLEVOT, Francesc «Vicissituds del tresor de la catedral de Lleida i els inventaris del segle XIV»; VI. GARRIGO- SA I MASSANA, Joaquim «Aplecs de fragments mu- sicals monòdics a diversos arxius (I): Arxiu Capitu-

lar de Lleida, Arxiu Parroquial de Santa Maria del Pi, CEDOC, Museu de la Música i altres fons me- nors»; VII. GUDAYOL TORELLÓ, Anna «Unes ins- truccions litúrgiques en català a la fi d'un brevariari francès (Pierpont Morgan Library, Ms. M 149)»; VIII. ORIO, Francesco «I brani unici e particolari del Graduale di Sant Romà de les Bons»; IX. PAGÈS I PARETAS, Montserrat «Fragment d'una epifania ro- mànica a Sant Andreu de Vila-robau»; X. SANJOSÉ I LLONGUERAS, Lourdes de «L'encensament i el seu context historicolítúrgic»

Revista Catalana de Musicologia. Volum 17. Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana de Musicolo- gia, Barcelona 2024. – 155 p.

I. ALMACELLAS I DíEZ, Josep Maria «Presentació del nou Equip Editorial»; II. DURAN BORDOY, Bàr- bara «Reciprocitats entre els estudis acadèmics i re- pectoris de tradició oral: la Sibilla, Sant Antoni, Goigs de Pasqua i Missa de to pascal a Mallorca com a marcs d'interacció»; III. FRANCH GONZÁLEZ, Carlota «Estudi de l'ofici quotidià de la Mare de Déu dins el Ms. 72 de la Biblioteca de l'Abadia de Montserrat»; IV. SALISI I CLOS, Josep M. «Icono- grafia musical i presència organològica. Represen- tacions gliptogràfiques de violes de mà renaixentis- tes picades a la pedra»; V. GREGORI I CIFRÉ, Josep Maria «Language and identity: the axes of configu- ration of the musical map of Catalonia during the early modern period»; VI. FUSTÉ LABAILA, Anna «Marie Cécile Galos: una aproximació a la seva bio- grafia i a la recepció de les seves obres»; VII. PUJOL I TOST, Laia ; RENAU I MEIER, Marc «La recuperació del patrimoni musical anterior a la Guerra Civil es-panyola: Joan Pujol i Mateu»; VIII. «Normes de presentació d'originals per a l'edició»

Historical publications of the other Sections of the Institut d'Estudis Catalans

Publicacions de la resta de l'Institut de temàtica històrica

Books Llibres

BELARTE FRANCO, Maria Carme. **Tombes, necròpolis i ri- tuals funeraris : l'estudi de la mort en l'arqueolo- gia ibèrica a Catalunya : discurs llegit en la sessió inaugural del curs 2024-2025.** Institut d'Estudis Catalans. Publicacions generals, Barcelona 2024. – 59 p.

Celebració del dia de la creació de l'IEC : més de cent anys construint identitat. Institut d'Estudis Cata- lans, Barcelona 2024. – 49 p. : il.

I. CABRÉ I CASTELLVÍ, Teresa «L'Institut d'Estudis Catalans: creació cabdal»; II. PUJOL I CASADEMONT, Enric «El paper crucial de les Diputacions provinci-

als en l'etapa inicial de l'Institut d'Estudis Catalans (1907-1923)»; *III*. «Les Diputacions continuen sent clau en els projectes de l'Institut d'Estudis Catalans»; *IV*. «Pòdcasts: Pioneres del coneixement. Les dones de l'Institut d'Estudis Catalans»; *V*. PUIG I OLIVER, Jaume de «Catàleg dels manuscrits de la Catedral de Girona»; *VI*. LORÉS I OTZET, Immaculada «Pirineus Romànics (PROM): el portal web sobre el patrimoni romànic»; *VII*. ROCA I ROSELL, Antoni «100 Anys d'Einstein a Catalunya. Exposició commemorativa del curs Einstein a Barcelona»; *VIII*. PALAU I BADUCELL, Josep Maria «La Casa de Convalescència, seu de l'Institut d'Estudis Catalans»

Exilis polítics a l'època contemporània (segles XIX i XX). Territoris de partida, territoris d'acollida : Actes del XIII Congrés de la CCEPC (La Jonquera, 4, 5, i 6 de novembre de 2022). Institut d'Estudis Catalans; Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana; Institut Ramon Muntaner; Cossetània Edicions, Barcelona 2024. – 572 p. : il.

I. SANTESMASES I OLLÉ, Josep «Després de trenta anys i tretze congressos de la CCEPC»; *II*. FONT AGULLÓ, Jordi ; GAITX MOLTÓ, Jordi ; SERRANO JIMÉNEZ, Miquel «La recerca local sobre els exilis a l'època contemporània (2014-2022). Una aproximació»; *III*. ALCOBERRO I PERICAY, Agustí «L'exili com a constant històrica dels Països Catalans»; *IV*. RIUDOR I GARCIA, Noemí «L'exili de 1938 al Pallars Sobirà»; *V*. CASADEMONT COLOMER, Mercè ; CAPÓ PIRIS, Cristina ; PLANAS SERRA, Albert «Els garrotxins als camps nazis»; *VI*. OLLÉ TORRENT, Maribel «Exili i deportació al Baix Llobregat, una història en construcció de l'emigració republicana de 1939»; *VII*. VINYES I ROIG, Pau «Relatoria de les comunicacions de l'àmbit 1: Estudis locals»; *VIII*. FELIU, Jordi ; SÁNCHEZ ILLÁN, Juan Carlos «L'exili català a Occitània. Història de la família Feliu Blaya»; *IX*. FORT I MARRUGAT, Oriol «Joan Ambrós i Lloreda. Exili de lluita i d'enyor (1939-1992)»; *X*. GIFRE RIBAS, Pere «Abdon Terradas (1812-1856) i Narcís Fages de Romà (1813-1884): un punt de trobada i exilis diferents. Apunts d'exilis i expatriacions en el liberalisme empordanès del segle XIX»; *XI*. GONZÁLEZ CANTERA, Tania «La «doble» retirada: exili(s) de les víctimes del nazisme de l'Hospitalet de Llobregat»; *XII*. LLAGOSTERA I FERNÁNDEZ, Antoni «Peculiaris emigrants i exiliats al començament de l'edat contemporània a Ripoll: Tomàs Barrera o Barrere, Georges Bessières, Joan Cavalleria (a) Ne i Charles d'Espagnac, conde de España»; *XIII*. MACH I BUCH, Àngels «Aproximació als exilis andorrans»; *XIV*. SERRA I ROTÉS, Rosa «1939. De Puig-reig (Berguedà) a la frontera: camins de l'exili»; *XV*. VALLÈS I MARTÍ, Josep M. «La força dels testimonis. Exiliats i exiliades de l'Espluga de Francolí, 1939-1976»; *XVI*. CABALLER ALBAREDA, Gemma «1939.

Els refugiats de la Guerra Civil espanyola a França, èxode i solidaritat»; *XVII*. ANDREU ACEBAL, Marc ; GARCÍA SIMAL, Juanma «Els exilis de l'antifranquisme (1963-1980): polítics, sindicalistes, activistes i religiosos»; *XVIII*. CHICA FERNÁNDEZ, Pau «Relatoria de les comunicacions de l'àmbit 2: Exilis polítics i culturals»; *XIX*. ARNABAT I MATA, Ramon «L'exili català durant la primera meitat del segle XIX»; *XX*. ARTIGAS I CANDELA, Jordi «La Memòria dels Dibuxants, el rescat d'una memòria gràfica»; *XXI*. BUSQUETS ARTIGAS, Jaume ; AGUSTÍ MARGARIT, Albert «Un exili i emigració calatana desconeguts durant la guerra del Francès (1804-1814)»; *XXII*. GINÉS I SÁNCHEZ, Andreu «València. El carlisme i la unificació a través d'un periòdic de l'exili profeixista valencià (1937)»; *XXIII*. MARTÍ LLUFRIU, Joan Manel «La participació menorquina en el debat nacionalitari de l'exili que inspirarà *Nosaltres, els valencians* de Joan Fuster»; *XXIV*. SERRA I ROTÉS, Rosa «Puig-reigencs a l'exili»; *XXV*. TARÉS I LAGUNAS, Manel «El retorn a Catalunya del canonge Joan Viladrich després de la mort del cardenal Vidal i Barraquer (1945-1946)»; *XXVI*. TOLL DANIEL, Gil «El periodisme professional a l'exili de la Guerra Civil»; *XXVII*. TORAN, Rosa ; MARTÍNEZ VIDAL, Àlvar «Del Masnou a l'Hospital Varsòvia de Tolosa de Llenguadoc: l'exili del metge lliurepensador, maçó i socialista Josep Torrubia Zea (1885-1978)»; *XXVIII*. SANTANA I MORRO, Manel «Els exilis de la guerra de Franco a les illes Balears: de l'oblit a la reconstrucció d'un èxode insignificant»; *XXIX*. ESCORTELL CRESPO, Jordi «Recuperar l'exili cultural republicà a Mèxic: el cas valencià»; *XXX*. FÈRRIZ ROURE, Teresa «Relatoria de les comunicacions de l'àmbit 3: Memòria, vestigis i oblit»; *XXXI*. GALOFRÉ, Jordi «Les cartes personals com a font de coneixement de l'exili»; *XXXII*. GRAUPERA GARGALLO, Isabel «Referències bibliogràfiques, programes bilaterals i eines historiogràfiques de la memòria de l'exili català a Mèxic»; *XXXIII*. INDIANO NAVARRETE, Jordi «Pere Almagro i Coll. De defensor de la Segona República a víctima dels camps nazis»; *XXXIII*. OLIVA LLORENS, Jordi ; PICAS I SALA, Martí ; RIUDOR I GARCIA, Noemí «Fonts per a l'estudi del cost humà de l'exili»; *XXXIV*. PORTELLA COLL, Josep «L'exili menorquí de 1939»; *XXXV*. PREMINGER ROIG, Gerard «*SS Costa Rica*, una via d'esperança. Crònica aproximada de dos exilis»; *XXXVI*. RUBIO VILLALVILLA, Aquil·les «Com Marita fa real la màxima de Zinn»; *XXXVII*. SANTESMASES I OLLÉ, Josep «Dos exilis ideològicament contraposats a França a la segona meitat del segle XIX de dues famílies emparentades de Son (Valls d'Àneu)»; *XXXVIII*. VINYES I ROIG, Pau «Aproximació a l'exili republicà de les dones d'Esquerra Republicana de Catalunya»; *XXXIX*. PUJOL I CASADEMONT, Enric «El congrés Exilis polítics a

l'època contemporània (segles XIX i XX). Territoris de partida, territoris d'acollida»

GARCIA I DOMÈNECH, Rosa M. *La Casa de Convalescència: 1629-1680: seu de l'Institut d'Estudis Catalans / [fotografies: Manuel Armengol]*. Institut d'Estudis Catalans. Publicacions generals ; Barcelona 2024 [1995], 1a reimp. – 153 p. : il.

Joan Mas i Vives i la literatura : passió i ofici / Joan Melià, Damià Pons i Pere Rosselló Bover (coord.). Institut d'Estudis Catalans; Leonard Muntaner, Barcelona 2024. – 204 p. : il.

I. «Presentació»; II. «Biocronologia»; III. TERRADES, Andreu «Imatge»; IV. ARROM NADAL, Joan ; DÍAZ, Ramon ; GELABERT I MAS, Joan ; MELIÀ GARÍ, Joan «De les arrels i els gens»; V. GUISCAFRÈ DANÚS, Jaume «El professor»; VI. SALORD I RIPOLL, Josefina «El paper cabdal de Joan Mas i Vives en la recuperació de la literatura catalana moderna»; VII. TOMÀS, Margalida «Joan Mas i Vives i la literatura catalana del segle XIX»; VIII. SANSANO BELSO, Gabriel «Joan Mas i Vives, mestre i exemple en els estudis teatrals»; IX. PONS I PONS, Damià «Joan Mas i Vives, crític literari i estudiós de la poesia catalana contemporània»; X. RIPOLL PERELLÓ, Maribel «Joan Mas i Vives, l'editor»; XI. ROSSELLÓ BOVER, Pere «Joan Mas i Vives, novel·lista»; XII. ALZAMORA I MARTÍN, Sebastià ; MAS I VIVES, Joan «Joan Mas i Vives : al coneixement per l'honoradesa»; XIII. VIDAL, Miquel Àngel ; MAS I VIVES, Joan «Joan Mas i Vives, professor i escriptor»; XIV. ALBERO I MESTRE, Miquel ; MAS I VIVES, Joan «Joan Mas i Vives i les «identitats» del segle XIX»; XV. CAPELLÀ, Llorenç ; MAS I VIVES, Joan «Joan Mas i Vives: tres biografies en una novel·la»; XVI. CABRERA VILLALONGA, Carles ; MAS I VIVES, Joan «Joan Mas i Vives en plural»; XVII. PONS, Pere Antoni ; MAS I VIVES, Joan «Joan Mas i Vives: “He escrit una història d'històries de lluites pel poder”»; XVIII. «Bibliografia de Joan Mas i Vives»; XIX. «Bibliografia sobre Joan Mas i Vives»

Jornada Acadèmica «La vigència de Joan Fuster». Institut d'Estudis Catalans. Publicacions generals; Institució de les Lletres Catalanes, Barcelona 2024. – 174 p.

I. CABRÉ I CASTELLVÍ, Teresa «Fuster i la construcció d'una realitat unitària»; II. ARRETXE, Izaskun «Commemoració de Joan Fuster: de les jornades acadèmiques al gran públic»; III. PINYOL I TORRENTS, Ramon «Una jornada i unes actes»; IV. FURIÓ, Antoni «La meua professió, en canvi, és de ser Joan Fuster»; V. CERDÀ I MOLLÀ, Francesca «Joan Fuster, traductor: la traducció de *La pesta* (1962)»; VI. CASASÚS I GURI, Josep M. «Fuster i Pla, dos homenots humanistes»; VII. GREGORI SOLDEVILA,

Carme «L'empremta intertextual en l'assaig de Joan Fuster»; VIII. MUÑOZ LLORET, Teresa «Joan Fuster i Max Cahner: una complicitat editorial»; IX. ROCA RICART, Rafael «Llorente i Verdaguer, dues figures antípodes de Fuster i tanmateix admirades»; X. ESCARTÍ SORIANO, Vicent Josep «L'interès de Joan Fuster per l'edat»; XI. PINYOL I TORRENTS, Ramon «La invisibilitat de la literatura catalana, punt de les reflexions de Joan Fuster»; XII. FERRANDO SIMÓN, Mireia «A la recerca del gran clàssic nacional: l'aposta de Joan Fuster per Joanot Martorell»; XIII. VICIANO NAVARRO, Pau «Tres reflexions per a un país: *Nosaltres, els valencians* de Fuster entre *Notícia de Catalunya* de Vicens Vives i *Els mallorquins* de Josep Melià»; XIV. SOPENA BUIXENS, Mireia «“Un clam en el desert”: Fuster, la veu dels editors»; XV. PITARCH I ALMELA, Vicent «Vigència de Fuster. Una visió valenciana»; XVI. ENSENYAT PUJOL, Gabriel «Vigència de Joan Fuster a les Balears»; XVII. PUJOL I CASADEMONT, Enric «Existí, realment, Joan Fuster?»

PREVOSTI I MONCLÚS, Marta. *El valor de les humanitats, l'antiguitat i l'arqueologia per viure el present i construir el futur : Onze de Setembre, discurs commemoratiu 2024*. Institut d'Estudis Catalans. Publicacions generals ; Barcelona 2024. – 19 p.

PUIG I OLIVER, Jaume de ; MARTÍ, Sadurní ; VARELA, Elisa. *Catàleg dels manuscrits de la catedral de Girona*. Volum 1: Mss. 1-20. Institut d'Estudis Catalans. Ateneu Universitari Sant Pacià ; Barcelona 2023. – 539 p. : il.

El Sexenni Democràtic i els límits de l'Estat liberal (1860-1880) / David Cao Costoya (coord.). Institut d'Estudis Catalans; Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana; Institut Ramon Muntaner; Editorial Afers, Barcelona 2024. – 309 p.

I. CAO COSTOYA, David «El Sexenni Democràtic i els límits de l'Estat liberal (1860-1880). Balanç historiogràfic des dels estudis locals»; II. RUBÍ CASALS, Maria Gemma «La necessitat d'una història translocal. Els processos electorals del Sexenni Democràtic a Catalunya»; III. GARCÍA MOSCARDÓ, Ester «La possibilitat republicana als territoris de parla catalana: de l'expectació a l'experiència»; IV. TOLEDANO I GONZÁLEZ, Lluís Ferran «Una història incòmoda. La Catalunya catòlica i carlina en temps de revolució, 1868-1875»; V. SALAS VIVES, Pere «La política municipal: personal polític electe, relacions de poder, administració i reforma a Mallorca (1868-1874)»; VI. PUIGVERT I SOLÀ, Joaquim M. «Societat i Estat liberal. Elits, burgesies i classes mitjanes a Catalunya (1860-1880)»; VII. MARTORELL FULLANA, Catalina «Qüestió social, protesta i obrerisme a les terres de parla catalana»; VIII. CASALS BERGÉS, Quintí «El

context educatiu i el teixit cultural institucional durant el Sexenni Democràtic a Catalunya (1868-1974)»; IX. CAO COSTOYA, David «Espais i formes de sociabilitat per a una nova societat. Catalunya i el seu mosaic associatiu en els àmbits recreatiu i cultural (1860-1880)»; X. MIQUEL MAGRINYÀ, Núria «L'oci a la Catalunya contemporània: nous models, espais i pràctiques. Un estat de la qüestió per al període 1860-1880»; XI. SAUCH CRUZ, Núria «Historiografia sobre el Sexenni Democràtic i els límits de l'Estat liberal (1860-1880). Unes conclusions»

Journals Revistes

Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació.

Volum 42 (juliol-desembre 2023). Institut d'Estudis Catalans. Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, Barcelona 2023. – 150 p. : il.

I. VILANOU I TORRANO, Conrad «El meu Jordi Monés i Pujol-Busquets (1928-2020)»; II. CAPRILES GONZÁLEZ, Irina «El aprendizaje del “Cuatro” en Venezuela, un caso de educación informal y no formal a lo largo de seis décadas de publicaciones»; III. TORNAFOCH YUSTE, Xavier «Jaume Durany i Belleira (1877-1938): mestre racionalista i polític. Una aproximació biogràfica»; IV. MARCOS MARTÍN, Raúl «La renovación pedagógica en la España de la transición. Un estudio de caso»; V. MATAS PASTOR, Joan Josep «Els orígens i desenvolupament de l'educació especial a Mallorca (1940-1990)»; VI. «Informació sobre els autors dels articles=Information about the authors of the articles»; VII. «Normes de presentació d'originals per a l'edició=Presentation regulations of originals for publishing»; VIII. «Drets d'autor i responsabilitats. Protecció de dades personals=Copyright and responsibilities. Protection of personal data»

Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació.

Volum 43 (gener-juny 2024). Institut d'Estudis Catalans. Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, Barcelona 2024. – 174 p. : il.

I. NAVARRO ZÁRATE, Raúl ; SÁNCHEZ MARGALEF, Ferran «D'un jovent per a la guerra a un jovent per a la pau. Moviments Juvenils i Educació (1914-2022). Passat, present i futur»; II. SÁNCHEZ MARGALEF, Ferran ; VILAFRANCA I MANGUÁN, Isabel ; ARIAS ORTIZ, Liliana «Activisme juvenil, dones i educació. Una visió històrica»; III. SOLÉ BLANCH, Jordi ; GARCIA FERRERO, Jordi «Subvertir la vida, transformar la societat. Les revoltes juvenils dels anys seixanta als Estats Units i França»; IV. NAYA ORTEGA, Ramon ; PRADES ARTIGAS, Lourdes ; VILANOU I TORRANO, Conrad «Guerra, llengua i jo-

ventut. El cas de les Brigades Internacionals a la Guerra Civil (1936-1939)»; V. SCOTTON, Paolo ; PASCUAL MARTÍN, Àngel «Universidad, juventud y compromiso social: una mirada histórico-crítica sobre la tercera misión de la educación universitaria»; VI. NAVARRO ZÁRATE, Raúl ; ARANGO PÉREZ, Raúl «Escuchar el jovent a partir de les seves músiques: desencants, violències i cultura de pau (2008-2020)»; VII. ORTEGA GONZÁLEZ, Eric ; FONTÁN DE BEDOUT, Laura ; BRASÓ I RIUS, Jordi «Igualtat i democràcia en els moviments juvenils nord-americans de la dècada de 1960: els casos del Black Power i la reivindicació estudiantil mexicana dels Jocs Olímpics de 1968»; VIII. «Informació sobre els autors dels articles=Information about the authors of the articles»; IX. «Normes de presentació d'originals per a l'edició=Presentation regulations of originals for publishing»; X. «Drets d'autor i responsabilitats. Protecció de dades personals=Copyright and responsibilities. Protection of personal data»

Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació.

Volum 44 (juliol-desembre 2024). Institut d'Estudis Catalans. Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, Barcelona 2023. – 205 p. : il.

I. MATAS PASTOR, Joan Josep ; BALLESTER BRAGE, Lluís «Història de l'educació social en la segona meitat del segle xx: polítiques, institucions, entitats i educadors»; II. CARIDE, José Antonio «La educación social como construcción histórica, pedagógica y social (1975-2000)»; III. MARTOS CONTRERAS, Emilia «El movimiento asociativo de familiares y la educación de las personas con discapacidad intelectual (1959-1979)»; IV. BASCUÑÁN CORTÉS, Javier «La gestión del cambio en la formación de los profesionales de los servicios socioeducativos: desde el tardofranquismo al final de la transición democrática valenciana (1969-1986)»; V. BALLESTER BRAGE, Lluís «Història dels serveis socials en el marc de les polítiques de drets socials. Les Illes Balears i Espanya»; VI. MATAS PASTOR, Joan Josep «L'Acció Social Catòlica a Mallorca durant la segona meitat del segle xx. Anàlisi d'un compromís social»; VII. SÁNCHEZ-VALVERDE VISUS, Carlos «Les Escoles Professionals Nostra Senyora de l'Esperança del Tribunal Tutelar de Menors de Barcelona: memòria, històries de vida i propostes de renovació pedagògica a la dècada dels setanta»; VIII. «Informació sobre els autors dels articles=Information about the authors of the articles»; IX. «Normes de presentació d'originals per a l'edició=Presentation regulations of originals for publishing»; X. «Drets d'autor i responsabilitats. Protecció de dades personals=Copyright and responsibilities. Protection of personal data»